

At have Grundtvig med i konfirmandstuen

Af Anna Monrad, valgmenighedspræst i Ubberup Valgmenighed

»Jeg er grundtvigsk«. Det udsagn siger ikke så meget, for det er mange folkekirkepræster i dag. Men hvor bevidst tager vi Grundtvigs tanker med ind i arbejdet med konfirmander og omsætter dem til konkret handling der?

Jeg vil tro, at de fleste præster og kirke- og kulturmedarbejdere er præget af Grundtvigs tanker i deres arbejde – om ikke andet så på et ubevidst plan.

Når jeg underviser konfirmander, har jeg Grundtvig med på tre planer – både det ubevidste (er jeg nu blevet opmærksom på!), det bevidste, metodiske plan, og for det tredje

synes jeg også, at konfirmanderne skal høre OM Grundtvig.

»Når jeg tager til København med konfirmanderne, lægger jeg vejen forbi Vartov, hvor vi kravler op på skødet af Grundtvig-statuen og besøger Vartov Kirke.«

At fortælle konfirmanderne om Grundtvig

Det kommer meget af sig selv hos os. For i den valgmenighed, hvor jeg er præst, kan man ikke vise konfirmanderne rundt i kirken, uden at man må fortælle om Grundtvig. I valgmenighedskirkerne står døbefonten næsten altid

placeret i den modsatte ende af alter og prædikestol. Grundtvig placerede selv døbefonten tæt på indgangen i Vartov, for så ville fonten være det første, man så, når man kom ind i kirken. Ved synet af fonten bliver man mindet om ens egen dåb, som både er indgangen til kristenlivet og det, der livet igennem giver den enkelte døpte en dyb tryghed.

Når jeg tager til København med konfirmanderne, lægger jeg vejen forbi Vartov, hvor vi kravler op på skødet af Grundtvig-statuen og besøger Vartov Kirke. Inden har jeg brugt en dobbelttime på Grundtvig. Jeg forklarer konfirmanderne, at de nu skal lytte til min fortælling, men også klare to »Grundtvig-udfordringer«. Hvis de klarer dem, får de en præmie. Jeg fortæller kort om Grundtvigs barndom og ungdom. Jeg lægger særlig vægt på den dramatiske nat på Vindbyholt Kro, hvor han var ude af sig selv og i et syn sloges med Djævelen. Da han var blevet bragt hjem til sine forældre i Udby præstegård, skrev han sin første salme »Dejlig er den himmelblå.« Jeg fortæller om Grundtvigs arbejdsiver, og hvordan han ofte sad oppe hele natten og skrev. Hvis han blev lidt døs, satte han fødderne i et isbad og blev kvikket op. Nu kommer den første udfordring til konfirmanderne: To konfirmander skal melde sig frivilligt til at sidde med fødderne i isvand. De skal se, om de kan blive siddende, mens deres kammerater og jeg synger hele »Dejlig er den himmelblå« (bare udgaven fra DDS). Det, synes de unge mennesker, er ret skørt, men også sjovt. Når de to frivillige kan hive deres kolde fødder op, føler de sig mægtigt seje. Jeg slutter med at fortælle kort om Grundtvigs kirkesyn og hans mageløse opdagelse.

Jeg spørger, om de ved, hvad det vigtigste er, når man skal holde en gudstjeneste? De svarer typisk »en kirke – en præst – nogle salmer«. Så taler vi lidt om det, og om man kan undvære noget af det, de nævner. Meningen er, at de skal tænke sig frem til, at det er menigheden, der er det afgørende. Det lykkes nogle gange, andre gange giver de fortabt, og jeg må lede dem på sporet. Jeg fortæller, at Grundtvig kaldte os for »levende sten«, og vi synger et par vers af »Kirken den et gammelt hus«.

Jeg fortæller, at kirken på Grundtvigs tid var styret oppefra, og at det derfor var meget nyt og

provokerende, når Grundtvig talte om det myndige lægfolk og pegede på, at kirkens grundlag ikke er skriften, men trosbekendelsen, som er blevet videreformidlet af almindelige, kristne mennesker op igennem slægterne.

Nu får de deres anden og sidste Grundtvig-udfordring: De skal være levende sten. I grupper på fire-seks skal de bygge en kirke ved hjælp af deres kroppe. De får tre-fire minutter til at aftale og afprøve, hvordan deres kirke skal se ud. Derefter kalder jeg dem sammen igen, og de viser deres »kirker af levende sten« for hinanden. Og så får de flødeboller eller kanelgifler.

»Jeg forsøger at lade konfirmanderne mærke, at de både har et fællesskab med hinanden og med mig, men også et større fællesskab: menigheden.«

Eksempler på bevidst grundtvig-koldsk pædagogisk tilgang

- Den grundtvigske frihedstanke: I den valgmenighed, hvor jeg er præst, opererer man ikke med »tvungen« kirkegang for konfirmander. Vi forudsætter, at konfirmanderne kommer i kirke, mens de går til præst. Men vi lægger ansvaret over på familierne, så de selv sørger for, at konfirmanden kommer i kirke et passende antal gange.
- Jeg læser sjældent noget op for konfirmanderne. Jeg fortæller i stedet. Det gør jeg ud fra Grundtvigs forestilling om »det levende ord«. Ofte foregår fortælledele i kirkerummet, hvor jeg beder konfirmanderne om at lægge sig på hver sin kirkebænk og lukke øjnene, mens jeg fortæller.
- Jeg tænker, at det at være grundtvigsk er at være på vej – sammen. Derfor følger jeg ikke slavisk min plan. Jeg lader i høj grad det, jeg laver med konfirmanderne, være styret af, hvad der lader til at fange dem. Når vejret er godt, rykker vi konfirmationsforberedelsen udenfor, eller jeg dropper det, jeg havde planlagt og laver noget helt tredje.
- Grundtvig betragtede fællesskab som en forudsætning for, at et individ kan blive oplyst og dannet. Jeg forsøger at lade konfirmander-

ne mærke, at de både har et fællesskab med hinanden og med mig, men også et større fællesskab: menigheden. I løbet af året møder konfirmanderne bl.a. graveren, organisten og den friskolelærer, som er nabo til kirken. Jeg vil gerne skabe samtaler og fællesskab på tværs af generationer. Jeg indbyder nogle kirkegængere til at være med i konfirmationsforberedelsen en gang eller to. Konfirmanderne kan spørge kirkegængerne om, hvorfor de går i kirke, og hvad de selv husker fra deres konfirmationsforberedelse. Når konfirmanderne næste gang kommer i kirke, kender de nogen, de kan hilse på. Tanken er, at det ikke kun er de ældre, som kan lære konfirmanderne noget, det kan lige så vel være omvendt. Ofte er de ældre kirkegængere forbløffede og imponerede over det mod, som nutidens unge har til at stille sig op ved en gudstjeneste og fx læse en tekst eller en bøn højt. »Det turde jeg sørme ikke i den alder«, som en ældre dame fra menigheden sagde til mig i kirkedøren efter en gudstjeneste, hvor konfirmanderne havde medvirket.

»Når vi har fokus på at »sætte krop på« i arbejdet med konfirmander, kan det så mon ikke føres tilbage til Grundtvigs tankesæt »at gribe og begribe«? Vi griber med hånden og begriber derefter med sproget. De to ting hænger uløseligt sammen.«

Her har Grundtvig sat sit aftryk i os alle

Her er nogle tankesæt, som de fleste præster og kirke- og kulturmedarbejdere nok kan vedkende sig, og som jeg mener, kan spores tilbage til Grundtvig:

- Konfirmationsforberedelsen er ikke et sted, hvor man skal måles og vejes og bedømmes. Det skal være et frit sted, et trygt fællesskab, hvor hver enkelt har mulighed for at vokse i indsigt og tro. Dette træk har konfirmationsforberedelsen til fælles med højskolerne, som blev grundlagt ud fra Grundtvigs idéer om, at almuen skulle have mulighed for gennem op-

lysning og oplivning at blive dannet til at være et folk.

- Mange af os bruger aktiviteter, når vi skal undervise. De unge skal ikke bare sidde og lytte, de skal bruge deres kroppe. De skal gå på pilgrimsvandring, lege »hop til det rigtige hjørne« og selv øve sig i at formulere sig ved at gå rundt mellem hinanden til en omgang »quiz og byt«. Når vi har fokus på at »sætte krop på« i arbejdet med konfirmander, kan det så mon ikke føres tilbage til Grundtvigs tankesæt »at gribe og begribe«? Vi griber med hånden og begriber derefter med sproget. De to ting hænger uløseligt sammen
- Ligeværd. Vi vil gerne vise de unge, at vi ser dem som ligeværdige samtalepartnere. Dette kunne man godt føre tilbage til Grundtvig, der i sit menneskesyn lagde vægt på det ligeværd, der er mellem mennesker. Det ligeværd bundet i, at vi alle er skabt af Gud og elsket af ham.